

Frie medier er en hjørnesten i det europæiske demokratiforsvar

Frie og uafhængige medier er en forudsætning for et velfungerende demokrati. De sikrer oplysning, kritisk debat og demokratisk engagement. Men i takt med, at globale techgiganter har overtaget centrale funktioner i distributionen af nyheder, står de danske mediers position og økonomiske bæredygtighed over for markante udfordringer.

Digitale platforme kontrollerer i stigende grad, hvilket indhold borgerne møder – uden at være underlagt samme krav til ansvar og gennemsigtighed som de traditionelle medier. Samtidig bruges mediernes indhold til at træne kunstig intelligens, ofte uden samtykke eller kompensation. Det underminerer ophavsretten og mediernes mulighed for at finansiere deres demokratiske rolle.

Hvis vi ønsker at bevare en stærk, fri og mangfoldig presse, kræver det politiske initiativer, der genopretter balancen mellem platforme og medier. Danmark har tradition for at gå forrest i reguleringen af kultur- og medieområdet – det bør vi også gøre her.

På den baggrund fremlægges nedenfor en række løsningsforslag, der kan styrke de frie mediers rettigheder, fremme adgang til troværdig information og sikre, at digitale platforme pålægges et reelt ansvar i det demokratiske fællesskab.

Styrkelse af ophavsretten i en AI-tid

Formål: At sikre, at rettighedshavere får rimelig kompensation og kontrol med brugen af deres indhold i forbindelse med kunstig intelligens, datamining og digitale platforme.

Forslag:

1. Formodningsregel og omvendt bevisbyrde:

Indførelse af en formodningsregel og omvendt bevisbyrde i sager om brug af rettigheder til træning af kunstig intelligens (også anbefalet af regeringens tech-ekspertgruppe i anden rapport fra februar 2024).

2. Ændring af tekst- og datamining-regler (TDM):

Ændring af regler om forbehold for tekst- og datamining fra "opt out" til "opt in", så rettighedshavere aktivt skal give samtykke til TDM. Det giver rettighedshaverne bedre kontrol og mulighed for licensaftaler.

3. Tvistløsning gennem obligatorisk voldgiftsmodel:

Indfør en obligatorisk voldgiftsmodel, forslag vedhæftet (inspireret af regeringens tech-ekspertgruppes anbefaling om europæisk klageadgang for rettighedshavere i gruppens anden rapport fra februar 2024 samt final offer arbitration-modeller i Australien, Canada og UK).

4. Revider artikel 15 i DSM-direktivet og § 69a i ophavsretsloven:

Artikel 15 i DSM-direktivet og § 69a i ophavsretsloven skal revideres, idet de global tech-selskaber som Google, Meta, TikTok og LinkedIn påberåber sig undtagelserne i artikel 15 (§ 69a i ophavsretsloven) for at undgå og omgå forpligtelser.

5. Krav om udlevering af data om mediebrug:

Platforme som TikTok, Meta og YouTube skal pålægges at udlevere aggregerede brugsdata til danske medier, så de får indsigt i målgrupper og brugsmønstre – særligt ift. børn og unge (også anbefalet af regeringens tech-ekspertgruppe i første rapport fra juni 2023).

Medieansvar og adgang til troværdige nyheder

Formål: At sikre, at techplatforme pålægges ansvar og forpligtelser svarende til deres samfundsmæssige indflydelse.

Forslag:

1. Opdater AVMS-direktivet:

Arbejd for en opdatering af EU's regler, så platforme som YouTube, TikTok og Instagram omfattes af samme forpligtelser som andre tjenester, de konkurrerer med.

2. Sikring af adgang til danske nyhedsmedier:

Gør det ulovligt for techplatforme at blokere for danske medier, der er underlagt medieansvarsloven og de presseetiske retningslinjer. Medierne skal kunne nå brugerne uden frygt for censur eller udelukkelse.

Fair konkurrence

Formål: At sikre, at techgiganter opererer på fair og lovbundne vilkår i det europæiske marked, ligesom aktører i andre samfundsvigtige sektorer.

Forslag:

1. Styrket dansk konkurrencetilsyn:

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen bør styrke sin aktive indsats over for dominerende digitale platforme, med inspiration fra fx den franske konkurrencemyndighed. Det skal sikre, at disse aktører overholder konkurrencereglerne og hverken pålægger danske medier og virksomheder urimelige handelsvilkår eller underminerer den frie konkurrence. Samtidig skal det sikre, at forhandling foregår i god tro og på gennemsigtige, objektive og ikke-diskriminerende vilkår – både hvad angår søgemaskiner og AI-tjenester.